

2007 – 1 – Mars

Formidling av informasjon

Et viktig formål med BIBSYS-nytt er å formidle informasjon om det arbeidet som utføres i BIBSYS. Både om utviklingsprosjekter og andre aktiviteter, og om oppnådde resultater. Vi ønsker også å publisere artikler av mer faglig karakter. I tillegg benytter vi BIBSYS-nytt til å gi nyttige tips om bruken av produktene og tjenestene. I hvert nummer har vi derfor et eget kapittel med tittelen 'Nytt(ig) fra brukerstøtte'. Her vil du bl.a. annet finne svar på vanlig stilte spørsmål og ulike tips og påminninger fra oss.

Vi mottar gjerne forslag til temaer dere ønsker vi skal skrive om. Vi setter også stor pris på artikler fra gjesteskribenter. Har du noe du ønsker å formidle via BIBSYS-nytt, enten det er en faglig artikkel, en nyhet eller noe annet, ta kontakt med redaktøren eller undertegnede.

BIBSYS-nytt publiseres både i papirutgave og i elektronisk utgave. Papirutgaven sendes via posten til nesten 1 600 abonnenter i Skandinavia. Et abonnement på BIBSYS-nytt er gratis, og er ikke forbeholdt ansatte ved bibliotek som bruker BIBSYS Biblioteksystem. Den elektroniske utgaven publiseres på BIBSYS nettsted samtidig med at papirutgaven går i trykken. På tross av at stadig mer informasjon nå kun finnes på nettet, har vi valgt å beholde papirutgaven av BIBSYS-nytt. Dette fordi vi tror at dette øker sannsynligheten for at den informasjonen vi ønsker å formidle blir lest når du får et blad i hånden.

Vi ønsker alle våre lesere en god påske og en fin vår. Til de som skal delta ved BIBSYS brukermøte april vil vi ønske hjertelig velkommen til Oslo.

Hege Johannesen

Innhold

<i>Formidling av informasjon</i>	1
<i>Forprosjekt modernisering</i>	3
<i>Utviklingsprosjekter i 2007</i>	4
<i>Konsortie-organisering</i>	6
<i>Registrering av og søking på ISBN</i>	7
<i>Nyheter i BIBSYS Ask</i>	8
<i>BibSøk Nett, ForskDok Søk og BIBSYS ZSøk er avviklet</i>	8
<i>Informasjon om BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr</i>	9
<i>Diskusjonsforum for brukere av BIBSYS produkter og tjenester</i>	9
<i>Status for bruk av BIBSYS ForskDok</i>	10
<i>Nytt(ig) fra BIBSYS Brukerstøtte</i>	10
<i>Reiserapport fra Island</i>	12
<i>Personalnytt</i>	15
<i>Påskekruss</i>	16
<i>Vinnere av julekrussord i nr. 3 2006</i>	18
<i>Løsning på Julekrussord i nr 3 2006</i>	18

Forprosjekt modernisering

Forprosjekt modernisering startet opp 1. januar 2007. Bakgrunnen for dette var at BIBSYS styre trengte et beslutningsgrunnlag for å bestemme videre arbeid med modernisering av BIBSYS sine produkter og tjenester. Endelig leveranse er et beslutningsgrunnlag i form av en rapport som skal behandles av BIBSYS styre i juni 2007.

Hva bygger forprosjektet på?

Det har tidligere vært utarbeidet forslag til moderniseringstiltak, og forprosjektet skal bygge på dette tidligere arbeidet, samt anbefalinger og plan som er levert av eksternt konsulent fra Capgemini. Konsulenten ble innleid for å bistå BIBSYS i arbeidet. Konsulenten kom med forslag til videre arbeid, inklusiv en grovplan, som skal munne ut i et beslutningsgrunnlag for styret. På styremøte i november 2006, vedtok styret å følge konsulentens forslag til videre arbeid. Mandatet til forprosjektet bygger på dette styrevedtaket og konsulentens anbefalinger. Mandatet er tilgjengelig fra BIBSYS nettsted, se *For BIBSYS-bibliotek - Prosjekter*. Her fins også en kort beskrivelse av forprosjektet.

Leveranser

Prosjektet har følgende leveranser, som blir avlevert i form av rapporter:

- Prosessanalyse
- Kravspesifikasjon
- Markedsanalyse
- Kostnadsanalyse
- Økonomirapport og søknad til KD
- Beslutningsgrunnlag

Hvem er involvert?

Prosjekteier er BIBSYS styre. Prosjektgruppa består hovedsakelig av BIBSYS-ansatte med prosjektleder fra BIBSYS. For øvrig har prosjektet eksternt styring og kvalitetssikring. Styringsgruppa består av representanter for BIBSYS sine kunder, med Ingar Lomheim, UBiT, som leder, Claudia Rodriguez, UiTØ, som sluttbrukerrepresentant, Hilde Trygstad, Diakonhjemmet Høgskolebibliotek, Kari Fagerjord, HiBU, og Hilde Høgås, NB (overtok for Roger Jøsevold 15. mars). Kvalitetsansvarlig for prosjektet er Tom Smebye fra Capgemini. Han passer på at prosjektet kjøres på en kvalitetsmessig måte og gir faglige råd i forbindelse med gjennomføring av hovedaktiviteter i henhold til grovplan.

Styringsgruppa møtes fem ganger i løpet av prosjektperioden og skal godkjenne de fire første leveransene. BIBSYS styre skal godkjenne de to siste leveransene. Den nest siste leveransen er

en økonomirapport, som skal danne grunnlag for det videre arbeid med finansieringen av moderniseringen.

I selve prosjektarbeidet har vi trukket inn representanter fra institusjonene i prosessanalysen. Prosessanalysen går ut på å avdekke dagens arbeidsprosesser ved bibliotekene for å synliggjøre forbedringsmuligheter. Samarbeidet har foregått i form av tre workshop-samlinger. Her har Eva Sandhaugen (HiL), Mette Krog (UBO), Anette Munthe (UBO), Berit Strange (UBO), Ole Gunnar Evensen (UBB), Bente Røren (MF) og Helen Sakrihei (NB) bidratt. Vi benytter anledningen til å takke disse deltakerne for flott innsats!

Kort status

Forprosjektet har nådd sin første milepæl. I skrivende stund er delrapporten for prosessanalyse ferdig og godkjent av styringsgruppen. I tillegg er kravspesifikasjonen skrevet ferdig og sendt til styringsgruppen til behandling. Arbeidet med markedsanalyse og kostnadsanalyse er også godt i gang.

Videre informasjon

Forprosjektet vil bli presentert under fellesmøtet ved BIBSYS brukermøte i Oslo i april. Forprosjektet vil også være et tema på bibliotekledermøtet under brukermøtet.

Anita Øynes

Utviklingsprosjekter i 2007

Også i 2007 har BIBSYS planlagt gjennomføring av mange utviklingsprosjekter. Her er en oversikt over de viktigste.

Forprosjekt modernisering

Prosjektet er hjemlet i vedtak fattet i BIBSYS styre i november 2006. Det er styret som er prosjekteier. Modernisering i denne sammenhengen gjelder i utgangspunktet alle BIBSYS produkter, med hovedfokus på BIBSYS Biblioteksystem. Forprosjektet gjennomfører fire aktiviteter: Prosessanalyse, kravspesifikasjon, markedsanalyse og kostnadsanalyse. Resultatet skal bli en rapport til styret for å danne beslutningsgrunnlag for videre moderniseringstiltak. Andre planlagte moderniseringstiltak i 2007 er databasevurdering og datamodellering.

Læremiddelsystemer

Dette prosjektet skal se på mulige koplinger mellom læremiddelsystemer (LMS) og BIBSYS produkter. Aktuelle LMS er Its Learning og Fronter. Utvikling vil skje i samarbeid med disse og ett eller flere av BIBSYS-bibliotekene. Både BIBSYS ForskDok, BIBSYS Brage og BIBSYS Biblioteksystem er aktuelle produkter for kopling mot LMS. Prosjektet er støttet av ABM-utvikling.

BIBSYS Brage

BIBSYS Brage er BIBSYS sitt produkt for elektronisk publisering og institusjonelle arkiv. Det ble utviklet i sin første versjon i 2006 i samarbeid med flere av brukerinstusjonene. BIBSYS Brage vil bli videreutviklet i 2007. Av nye funksjoner kan nevnes støtte for identifikatorer basert på URN, eksport til NORA via OAI-protokollen og utveksling av data mellom BIBSYS Brage, BIBSYS ForskDok og BIBSYS Biblioteksystem. Prosjektet er støttet av ABM-utvikling.

BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr

BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr er BIBSYS sin nyansaffete søke- og lenkeportal. Selv om disse bygger på kjøpte programmer og tjenester, er det stort behov for konfigurering og annen tilpasning. Dette er nødvendig for å kunne kommunisere mot de ulike søkekildene og oppnå mest mulig presis tilgang til fulltekstdokumenter. Siden søkekildene selv stadig er i endring og utvikling, er det nødvendig med kontinuerlig utvikling og vedlikehold av BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr.

DigitAlt

Nasjonalbiblioteket (NB) er i gang med et stort prosjekt for å digitalisere alle sine samlinger. En meget stor mengde dokumenter skal digitaliseres i et høyt tempo. Dette berører også BIBSYS. På oppdrag fra NB har vi utviklet tre tjenester: Levering av metadata for

dokumentbestilling til NBs automatlager og en webtjeneste for automatisk opprettelse av poster i Bibliotekbasen for de digitaliserte dokumentene.

BIBSYS til tjeneste

Prosjektet startet i 2006 og er starten på utvikling av en tjenesteorientert arkitektur (SOA) for BIBSYS produkter og tjenester. Det er tre tjenester som utvikles. Metadatakonvertering, forbedret OAI-tjener og søking via SRU/SRW mot Bibliotekbasen. En viktig del av metadatakonverteringen er støtte for MARC21. Gjennom dette vil BIBSYS legge til rette for bruk av MARC21 som nå er vedtatt som nasjonalt utvekslingsformat for bibliografiske data.

BIBSYS Ask

BIBSYS Ask er et av våre hovedprodukter. Også i år blir det gjort en del videreutvikling av BIBSYS Ask. Vi gjør en del forbedringer på eksportfunksjonen og vi planlegger innføring av profiler. Dette vil gjøre det enkelt å skreddersy Ask slik at det passer institusjonene, spesielle brukergrupper eller enkeltindivider. Videre vil det bli arbeidet med en ny tesaurussøk og bedre statistikkfunksjoner. Vi har også planer om å se på en FRBR-tilpasning av BIBSYS Ask.

BIBSYS ForskDok

I 2007 arbeides det med rapportfunksjon, kompetansemodul, bedre integrasjon med BIBSYS Ask og direkte eksport til

BIBSYS Brage. Kompetansemodulet bygger på en modul vi har overtatt fra Høgskolen i Hedmark. Denne vil videreutvikles og tilbys som en generell modul i BIBSYS ForskDok.

Google Scholar

Dette er et mindre prosjekt som vil gjøre data fra Bibliotekbasen tilgjengelig via Google Scholar. Dels vil dette skje via eksporter til leverandøren av BIBSYS Tyr, TDNet, og dels gjennom direkte eksport fra Bibliotekbasen til Google.

Import fra SFX

BIBSYS har gjort avtale med UniPort om en førstegangsimport fra SFX til Bibliotekbasen. Resultatet av denne vil danne grunnlag for videre import og forhold mellom disse.

Samiske tilpasninger

Vi gjør noen tilpasninger i BIBSYS Biblioteksystem slik at dette gir bedre støtte for samisk språk og tegnsett. Samiske brukere har tilgang på et nytt Web-grensesnitt til BIBSYS Biblioteksystem. Dette støtter Unicode tegnsett og derved også samiske tegn. Vi vil vurdere om denne løsningen også skal tilbys andre brukere som et alternativ til NetTerm. Vi utvikler nå også purrebrev og hentebeskjed i både samisk og nynorsk språkdrakt. Disse vil bli sendt ut som e-post og om mulig også via SMS.

Jan Erik Kofoed

Konsortie-organisering

I 2006 fikk BIBSYS to nye konsortier: *BIBSYS Portalkonsortium* og *BIBSYS Bragekonsortium*. Nå som både BIBSYS Mime/BIBSYS Tyr (nettportalen) og BIBSYS Brage er i drift, er det et behov for en formell organisering av disse konsortiene. Også de andre BIBSYS-produktene som BIBSYS Biblioteksystem og BIBSYS ForskDok er basert på konsortier. Det kan også være behov for annen organisering av disse, men vi vil først starte med Portal- og Bragekonsortiene.

BIBSYS vil foreslå at konsortiene organiseres rundt en slik modell:

- Konsortiene er underlagt BIBSYS styre og ledelse.
- BIBSYS styre bestemmer hvem som kan delta i konsortiene.
- Konsortiene skal ha en styringsgruppe som vedtar arbeidsplaner og aksepterer leveranser.
- Konsortiene skal ha en arbeidsgruppe som bidrar til å lage arbeidsplaner, bidrar med høringsuttalelser, bistår med informasjon og assisterer med testing.
- Generalforsamling holdes årlig. Denne foretar valg av styringsgruppe og arbeidsgruppe og vedtar budsjettammer.
- Deltakerne i konsortiet betaler en årlig avgift fastsatt i følge prismodell vedtatt av BIBSYS styre.

- BIBSYS har ansvar for utarbeidelse av budsjett i tråd med vedtatte budsjettrammer.
- Utmelding må meldes ett år i forveien med mindre annet er avtalt.

Dette forslaget til modell vil bli behandlet av BIBSYS styre.

Torsdag 19. april 2007, i brukermøteuka, vil det bli avholdt generalforsamling for disse konsortiene. Møterett har alle institusjoner som deltar i de respektive konsortiene. Generalforsamlingen skal behandle:

- Valg av styringsgruppe.
- Valg av arbeidsgruppe.
- Budsjettrammer.
- Arbeidsplaner.

Jan Erik Kofoed

Registrering av og søking på ISBN

Som de fleste sikkert vet, er det fra 1. januar 2007 innført ISBN med 13 tegn for alle nye bøker. I en overgangsperiode (2006) ble nye bøker utstyrt med både gamle ISBN med 10 tegn og nye ISBN med 13 tegn, mens ved tidligere utgivelser (før 2006) var ISBN med 10 tegn enerådende.

ISBN med 13 tegn fra overgangsperioden har prefiks 978 og det er definert hvordan en kan konvertere begge veier mellom slike ISBN med 13 tegn og gamle

ISBN med 10 tegn.

ISBN med 13 tegn på nyutgivelser f.o.m. 1. januar 2007 er unike og har prefiks 979. Slike ISBN med 13 tegn kan ikke konverteres til ISBN med 10 tegn.

BIBSYS var tidlig ute med å klargjøre BIBSYS Biblioteksystem for registrering av ISBN med 13 tegn. Dette arbeidet var ferdig med tidlig i 2005. I løpet av høsten 2006 ble vi også ferdige med å tilpasse bestillinger til leverandør via EDI til de nye ISBN med 13 tegn. Dette er gjort slik at både gamle ISBN med 10 tegn og nye ISBN med 13 tegn blir korrekt overført og presentert til leverandørsiden.

Ved systemoppdateringen 26. februar ble det også gjort endringer som medfører at søking i BIBSØK, GENSØK, BIBSYS Ask og BIBSYS Mime/Tyr vil gi treff på de samme postene, uansett om en søker på ISBN med 10 tegn eller ISBN med 13 tegn med 978 prefiks. Selv om denne endringen ble satt i drift 26. februar, må databasen indekseres på nytt. Det vil derfor ta litt tid (noen uker) før absolutt alle relevante poster i Bibliotekbasen blir søkbare på denne måten.

I og med at det vil ta litt tid før det er oppnådd full søkbarhet på *både* ISBN med 10 tegn og 13 tegn for hele basen, har vi også gjort en endring i BIBSØK som innebærer at det ved null treff på et ISBN med 10 tegn automatisk søkes videre på et ISBN med 13 tegn med prefiks 978 eller omvendt. Vi har gjort dette for i størst mulig grad å sikre treff på poster både i Bibliotekbasen og LC-brønn når bibliotekene gjør sine søk på ISBN.

Når det gjelder registrering av ISBN med 13 tegn, har vi dessverre (i alle fall inntil videre) måttet skrinlegge å tilpasse Biblioteksystemet slik at det automatisk settes inn bindestrek på korrekt plass ved registrering. Alle registrerte ISBN (også ISBN med 10 tegn) vil derfor f.o.m. systemoppdateringen 26. februar bli lagret slik de er registrert. Dette har selvsagt ingen betydning for søkbarheten.

Gunvald Strømme og Timo Brøyn

Nyheter i BIBSYS Ask

I forbindelse med systemoppdateringen 26. februar i år ble det gjort endringer i eksportfunksjonen og i postvisningen. Det ble også mulig å lagre foretrukket eksportformat og foretrukket postvisningsformat i *personlig profil*:

- Personlig profil: Mulighet for å lagre 'Innstillinger' permanent. Krever pålogging. Valgene foretas under fanen *Innstillinger* under *Min side* (som også er tilgjengelig via skiftenøkkel-symbolet).
- Eksport: Nå mulig å eksportere direkte fra treffliste og postvisning til EndNote, WriteNote og Ref.Manager (RIS-format). Eksport til RefWorks fra postvisning kommer senere i vår.
- Postvisning: Nå mulig å vise posten på formatene Fortekst, BIBSYS-MARC og RIS.

For øvrige endringer og feilrettinger i forbindelse med årets systemoppdateringer, se nettsiden *Systemoppdateringer*.

Vi minner om at *Spørsmål og svar om BIBSYS Ask* oppdateres jevnlig. Kanskje finner du et nyttig tips eller svar på akkurat det du lurer på her? *Spørsmål og svar* finner du på nettsidene for BIBSYS-bibliotek under 'Hjelpemidler'.

Timo Brøyn

BibSøk Nett, ForskDok Søk og BIBSYS ZSøk er avviklet

Mandag 26. februar ble BibSøk Nett, ForskDok Søk og BIBSYS ZSøk avviklet. For å søke i Bibliotekbasen, ForskDok publikasjoner og ForskDok prosjekter, må du nå bruke BIBSYS Ask: <http://ask.bibsys.no/>.

Vi vil minne bibliotekene om å sjekke egne nettsider og erstatte ev. lenker til BibSøk Nett, ForskDok Søk og BIBSYS ZSøk med lenker til BIBSYS Ask. For hjelp til å lage lenker til BIBSYS Ask, se *Spørsmål og svar om BIBSYS Ask* (på nettsidene for BIBSYS-bibliotek).

Timo Brøyn

Informasjon om BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr

BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr har vært i stabil drift siden 2. oktober 2006. Selve produktene ansees som ferdig utviklet, men det gjøres kontinuerlig konfigureringer for å gjøre produktene bedre. Helt ferdige vil imidlertid produktene aldri bli. Til det er kompleksiteten i samsøking og dynamikken i databasene og hos databaseleverandørene for stor. Det ligger i samsøkingens natur (dvs. Z39.50-protokollen, alternativt SRU/SRW) at man aldri kan regne med 100 % likt antall treff når man søker i en database (f. eks PubMed) via en nettportal, sammenlignet med å gå til kilden/databasen direkte. Tilsvarende (og av årsaker BIBSYS ikke rår over), gjør vi oppmerksom på at lenking fra treff i referansedatabaser, via BIBSYS X og BIBSYS Tyr, til fulltekstutgaven av artikkelen, heller ikke alltid fungerer 100 % optimalt.

Spørsmål og svar om BIBSYS Mime og Spørsmål og svar om BIBSYS Tyr er publisert på nettsidene for BIBSYS-bibliotek (se under 'Hjelpemidler).

Arbeidsgruppen for BIBSYS Mime/BIBSYS Tyr vil i samarbeid med BIBSYS jobbe videre med disse sidene. Eventuelle innspill eller spørsmål kan rettes til BIBSYS Brukerstøtte, bidrift@bibsys.no, eller til arbeidsgruppens leder, Kristin Vigdal kristin.s.vigdal@bi.no.

Til slutt vil vi ønske to nye medlemmer av konsortiet velkommen: Nasjonalbiblioteket og Høgskolen i Nord-Trøndelag er i disse dager i ferd med å få på plass sine data i BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr.

Hvis din institusjon er interessert i å delta i BIBSYS Nettportalkonsortium og ta i bruk BIBSYS Mime og BIBSYS Tyr, vennligst kontakt oss via firmapost@bibsys.no.

Jan Erik Garshol og Timo Brøyn

Diskusjonsforum for brukere av BIBSYS produkter og tjenester

28. mars i år lanserte vi et diskusjonsforum beregnet på brukere av våre produkter og tjenester. Dette er ment å være et alternativ til diskusjon via e-postlister som f.eks. biblioteksystem@bibsys.no. I diskusjonsforumet kan alle som greier å forsere adgangskontrollen legge inn innlegg og svare på innlegg. Pålogging skjer med samme brukernavn og passord som for BIBSYS Biblioteksystem, ev. med eget brukernavn og passord for ForskDok-brukere. Det skal derfor være lett tilgjengelig for alle som ønsker å ta det i bruk. Adressen til diskusjonsforumet er:

<http://forum.bibsys.no>

Diskusjonsforumet er også tilgjengelig via egen lenke under 'Hjelpemidler' på nettsidene for BIBSYS-bibliotek. Foreløpig har vi satt opp tre forum:

- 'Bibliotekfaglig' for diskusjon av bibliotekfaglige emner.
- 'Teknisk utstyr' for diskusjon og utveksling av erfaringer relatert til PC-er, skrivere, strekkodelesere og annet teknisk utstyr.
- 'Forskningsdokumentasjon' for diskusjon av emner relatert til dette fagområdet.

Om dette skal bli et nyttig hjelpemiddel gjenstår å se. Det vil være avhengig av hvor mange som velger å ta det i bruk.

Diskusjonsforumet skal ikke benyttes for henvendelser til BIBSYS Brukerstøtte eller BIBSYS Administrasjon. Til det formålet skal du fortsatt benytte e-post eller telefon (se omslaget for e-postadresser og telefonnr.).

Hege Johannesen

Status for bruk av BIBSYS ForskDok

Ved utgangen av 2006 hadde 53 institusjoner inngått avtale med BIBSYS om bruk av BIBSYS ForskDok. Nye kunder i 2006 var Betanien diakonale høyskole, Diakonissehjemmets Høyskole, Høyskolen i Harstad, Møreforskning Molde, Norsk Reiselivshøyskole, Oslo Markedshøyskole og Politihøyskolen.

I 2006 ble det registrert 16 506 nye publikasjonsposter i BIBSYS ForskDok mot 16 556 i 2005. Hittil i 2007 (22. mars) er det allerede registrert 10 029 nye publikasjonsposter. Ved noen av institusjonene registreres det også opplysninger om pågående og avsluttede prosjekter. Det ble registrert 581 nye prosjektposter i 2006, mot 686 i 2005. Hittil i år er det registrert 382 nye prosjektposter.

Den første registreringen i BIBSYS ForskDok i 2007 var en publikasjonspost. Den ble registrert allerede 1. januar ved Universitetet for miljø- og biovitenskap. Den første prosjektposten ble registrert ved Høyskolen i Bodø 2. januar. Årets registreringstopp ble nådd 31. januar.

I tidligere nummer av BIBSYS-nytt har vi skrevet at en stadig økende andel av publikasjonspostene i BIBSYS ForskDok blir registrert i det samme året som arbeidet blir publisert. Denne trenden snudde i 2006. Mens hele 52 % av publikasjonene med publiseringsår 2005 ble registrert i 2005, ble 47 % av publikasjonene med publiseringsår 2006 registrert i 2006.

Hege Johannesen

Nytt(ig) fra BIBSYS Brukerstøtte

Snarveier til BIBSYS Ask

Nå kan bibliotekets brukere lage snarveier

til BIBSYS Ask i nettleseren sin.

Vi har laget noen snarveier, såkalte bookmarklets eller programbokmerker, som kan installeres i nettleseren for å få lett tilgang til søk i BIBSYS Ask.

Dette gjør bibliotekets tjenester lettere tilgjengelig for brukeren og følger dermed tankegangen i Bibliotek 2.0 (se Ingvild Kongsbakks artikkel *Bibliotek 2.0* i BIBSYS-nytt nr 3 2006).

Snarveiene gir mulighet for å søke i BIBSYS Ask uten først å navigere til en søkeskjerm fra. F.eks. kan du få BIBSYS Ask med i søkefeltet til høyre i nettleseren, og du kan legge bokmerke til BIBSYS Ask inn som knapp i en personlig verktøylinje (toolbar). Det er også mulig å søke direkte i BIBSYS Ask på tekst som du merker i en vilkårlig nettside.

Snarveiene er enkle å lage. Forklaring finnes på BIBSYS Nettsted. Følg merkelappen *Søk* i toppmenyen på de oransje sidene og se under overskriften *Veiledninger*.

Ingrid Mogset

Tidskriftsøk

Savner dere Tidsskriftsøk? Ta en titt på: *'Spørsmål og svar om BIBSYS Ask'*: 'Jeg savner Tidsskrift-Søk og Musikk-Søk som fantes i gamle BibSøk Nett. Hva gjør jeg nå?' (tilgjengelig under 'Hjelpemidler')

Timo Brøyn

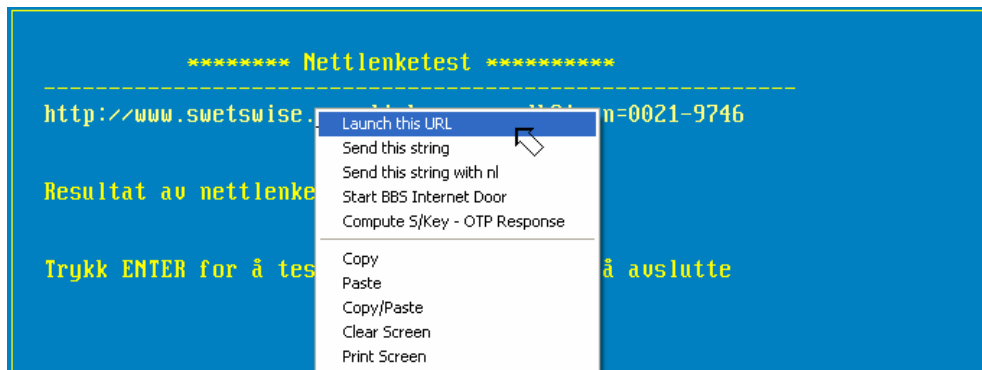
RSS for BIBSYS-bibliotek

Nå kan du bruke RSS til å følge med på nyheter fra BIBSYS beregnet på bibliotekansatte. Med RSS kan du abonnere på en nyhetsstrøm (RSS feed), og få nyhetene inn i en RSS-leser eller direkte i nettleseren via et levende bokmerke. For å få tilgang til RSS fra BIBSYS, gå til nettsiden 'For BIBSYS-bibliotek' og klikk på 'BIBSYS RSS' i det grå feltet 'Nettsted'.

Ingrid Mogset

URL direkte fra Netterm

Visste du at du kan aktivere en URL direkte fra Netterm? Med litt konfigurering kan et høyreklikk på URL fungere utmerket:

Når du høyreklikker på URL-adressen og velger **Launch this URL**, kan nettleseren aktiveres slik at du får nettsiden opp i nettleseren. Du må bare konfigurere Netterm litt. Se håndboken *Installere BIBSYS Biblioteksystem*, avsnittet *Tips for bruk av Netterm – Kobling til nettleser*.

Erling Fossan

Reiserapport fra Island

I begynnelsen av februar var vi fem bibliotekarer fra BIBSYS som reiste til Island for å delta på konferansen Back to basics – and flying into the future: Cataloguing 2007. Presentasjonene er tilgjengelig på internett:

<http://ru.is/kennarar/thorag/cataloguing2007/>

Det var over 200 deltakere. Av de utenlandske deltakerne var den norske gruppa størst.

Anledningen var at den islandske bibliotekforeningen og bibliotekutdannelsen feiret sitt 50-årsjubileum. Dette gjorde de ved å invitere gjester fra hele verden til en konferanse som tok for seg aktuelle temaer rundt katalogisering som nye katalogiseringsregler (RDA - Resource Description and Access) og logisk datamodell for bibliografiske ressurser (FRBR). Foredragsholderne holdt et høyt nivå. De var dyktige både

som foredragsholdere og faglig. Nedenfor følger noen smakebiter fra innholdet.

Hovedtaler var **Barbara Tillett**. Hun er leder for Cataloging Policy and Support Office ved Library of Congress og har ellers en imponerende merittliste. Hun er medlem av Joint Steering Committee for Revision of the Anglo-American Cataloguing Rules (JSC), leder for IFLA's divisjon for bibliografisk kontroll, og hun leder og koordinerer International Meetings of Experts for an International Cataloguing Code (IME-ICC), som er et verdensomspennende arbeid i regi av IFLA for å revidere grunnprinsippene for katalogisering. Hun er en svært mye brukt foredragsholder når det er katalogisering som står på dagsorden.

Hennes foredrag handlet om RDA og hvilken innflytelse FRBR, IME ICC (reviderte prinsipper for bibliotekskatalogen) og VIAF (Virtual International Authority File) har på de nye reglene. RDA er en 'innholdsstandard', snarere enn en 'visningsstandard'. Med det menes at det er et regelverk for å beskrive innhold i bibliografiske ressurser, men dette stiller ingen krav til hvordan de skal presenteres. M.a.o. vil det stilles krav til bruk av skilletegnene i ISBD. Det vil også være uavhengig av kommunikasjonsformatet (for eksempel MARC 21, men dette er ikke noe nytt i forhold til AACRII). Det vil være flere valgfrie regler enn i AACRII. Generell materialbetegnelse (GMB) faller bort, og blir erstattet av tre nye felt. Ansvarsangivelsen blir valgfri. RDA er utviklet for bruk i engelskspråklige miljøer, men kan også brukes i andre

språkmiljøer. De regner med at reglene vil bli oversatt til flere språk. Som før vil det være sentrale instanser som avgjør hvordan reglene skal brukes, for eksempel nasjonalbiblioteker eller andre styrende organisasjoner. En regner ikke med at innføring av RDA krever vesentlige endringer av MARC 21. Poster laget etter RDA skal være 'kompatible' med poster laget etter AACRII.

Min kommentar: Siden det nå er større valgfrihet i reglene, kan en spørre seg om det blir en større jobb for oss i BIBSYS med å lage flere 'vedtak og avvik'. Risikerer vi større nasjonale eller lokale variasjoner på postene? For meg ser dette ut som et steg bort fra UBC (Universal bibliographic control).

Noen sentrale begrep innen katalogisering endres også: Det skal for eksempel ikke hete 'heading' lenger, men 'access point', ikke 'main entry', men 'primary access point', ikke 'authority control', men 'access point control', osv.

Hun kom ikke inn på den kritikken av RDA som foreligger. De har nylig kommet ut noen artikler som kommer med grunnleggende kritikk av RDA. Også på diskusjonslistene for RDA og AUTOCAT har det vært framført kritikk og mange gode og berettigede spørsmål. Det kom et spørsmål fra salen som gikk på dette med 'statement of responsibility' som i RDA blir valgfritt, og om forholdet til FRBR og som hun svarte på. De som har lyst til å lese en svært kritisk artikkel, kan prøve denne: Resource Description and Access (RDA): Cataloging Rules for the 20th Century / Karen Coyle and Diane Hillmann, Cornell University.

<http://www.dlib.org/dlib/january07/coyle/01coyle.html>

Etter planen skal RDA være klar for publisering tidlig i 2009.

Caroline Brazier er leder for Collection Acquisition and Description ved British Library. Hennes tema var katalogiseringspolitikk og praksis i 2007 og framover. Kort oppsummert: Hun mener at det er et økende behov for katalogiseringskunnskaper som øker i takt med arbeidsmengden som må gjøres, men vi må endre faget for å dra nytte av det økende behovet. Det er en voldsom økning i dokumentmengder og noe må gjøres med dem, men hva som skal gjøres er kanskje ikke det samme som før. Katalogarbeidet vil måtte endre karakter, bl.a. nettopp fordi ressursmengden er så stor. Hun la også vekt på at vi bør gå bort fra antallet forskjellige tjenester og integrere dem i én. British Library har nettopp erstattet 23 separate kataloger og databaser med én enkelt inngang til 13 millioner titler. Det er nødvendig å effektivisere katalogiseringsprosessen, bl.a. ved større grad av felles katalogisering i bibliotekmiljøene, mer bruk av poster produsert av utgiverne (CIP), eller bruk av andre standarder (ONIX, standard utarbeidet av forlagsbransjen for bokinformasjon i elektronisk form). Tiltak for kvalitets- og konsistenskontroll blir særlig viktig når man får data fra flere kilder, og ikke minst: måle katalogens nytteverdi for brukerne. British Library etablerte et eget team for kvalitetskontroll, noe som viste seg nødvendig i forbindelse med datamigrering. Hennes konklusjoner gikk

på at vi klarer oss ennå ikke uten katalogisering, men at katalogarbeidet må forandres. Dessuten trenger vi å integrere web 2.0-funksjonaliteter. Katalogfolkets arbeid blir mer mangfoldig, ikke bare egenproduserte metadata, men kvalitetssikring av innhøstede data, bygge relasjoner til flere aktører; forfattere, utgivere og leverandører.

John Espley, VTLS, fortalte om implementering av FRBR i Virtua. De som bruker Virtua kan velge bort FRBR hvis de vil. Det er valgfritt å bruke Virtua med FRBR-grensesnitt. Ett valg de har stått overfor når det gjelder FRBR er: skal man lagre FRBR-poster eller skal man FRBRisere ved visning? De valgte å lagre FRBR-poster. En nokså enkel forklaring er at poster katalogiseres en gang, men aksesseres flere ganger. De oppnådde flere fordeler ved å lagre postene, bl.a. ble katalogiseringen enklere og lettere å forstå. Begrepet 'Super Work' er i bruk i Virtua og har vært diskutert i FRBR-miljøet en stund. Dette er en post for forskjellige verk som er relatert til hverandre. (Super work er et avvik til FRBR. Hvilke fordeler de ser ved å bruke en post for å samle disse i stedet for å opprette relasjoner, vet jeg ikke.) Det kan variere en del hvor lønnsomt det er å FRBRisere. Musikk var nevnt som eksempel på typer dokumenter det er svært lønnsomt å FRBRisere. Han viste også et eksempel på hvordan det kan fungere med periodika.

Trond Aalberg hadde som tema MARC og FRBR – Match or mismatch? Med utgangspunkt i BIBSYS sitt FRBR-prosjekt fra 2005, la han fram en del

utfordringer rundt MARC-formatet og hvordan konvertere til en FRBR-struktur. Her er det svakheter i MARC-formatet i seg selv, men også i hvordan det er blitt brukt i praksis og i de dataene som faktisk er registrert. For interesserte er rapporten fra prosjektet tilgjengelig på BIBSYS nettsted under *Om BIBSYS – Våre publikasjoner*.

Før øvrig var også bademulighetene på Island svært gode og kan anbefales!

Anne Munkebyaune

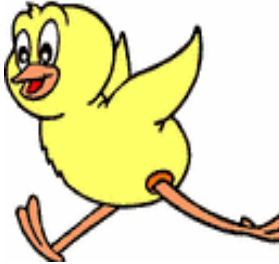
Personalnytt

Atle Olsø avsluttet sitt engasjement ved BIBSYS 31. januar 2007.

Sverre Magnus Joki har permisjon fra sin stilling i BIBSYS f.o.m. 1. mars 2007 t.o.m. 28. februar 2008.

Arne Kristian Ovesen avsluttet sitt engasjement ved BIBSYS 23. desember 2006.

Påskekruss

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10			11				
12						13						14					
15								16			17						
18						19	20			21							
22					23				24								
25				26		27		28		29		30					
31				32					33			34					
35			36							37							
38										39							
40										41		42	43				
44			45							46							
		47								48							
		49			50		51	52				53					
		54					55										
		56				57		58									
59	60					61	62			63		64					
65				66	67				68								
69			70				71	72									
73						74						75					

Vannrett

- 1 Toru Okada
- 12 By
- 13 Verker
- 14 Forfatter
- 15 Øy
- 16 Dvs
- 17 Filformat
- 18 Snu
- 19 Popgruppe
- 22 Mane
- 23 Forfatter
- 24 Åpent arkiv
- 25 Krydder
- 27 Protokoll
- 29 Utenriksminister
- 31 Nedbør
- 32 En gang i døgnet
- 34 Måleenhet
- 35 Måne
- 37 Avgrensing
- 38 Dyr
- 39 Utenomjordisk
- 40 Snu
- 41 Slott
- 44 Tittel
- 45 Utbrudd
- 46 Her badet Anita
- 47 Navn
- 48 Kommune
- 49 Plante
- 51 Synlig
- 54 Bydel
- 55 Merke
- 56 Merke
- 58 Gammel PC
- 59 Nett
- 61 Høflighet
- 65 Navn

Loddrett

- 1 Hbbrev-brukerne
- 2 Omdanne
- 3 Retten
- 4 Oppvarter
- 5 Våpen
- 6 Kringkasting
- 7 Svakt
- 8 Mistak
- 9 Dristig
- 10 Overrakte
- 11 Kunstner
- 14 Elv
- 17 Klimaks
- 20 Astronom
- 21 Mellomspill
- 26 Forspill
- 28 Trå
- 30 Onkel
- 33 Refsere
- 36 Følgesvenn
- 42 Bosted
- 43 Bortenfor det fiolette
- 47 By
- 50 Redskap
- 51 Mot
- 52 Importtjeneste
- 53 Like
- 57 Hjerterytm
- 60 Minke
- 62 Fisk
- 63 By
- 64 Profet
- 66 Standardorganisasjon
- 67 Uten
- 70 Myntenhet
- 72 År

- 66 Merke
- 68 By
- 69 Windows-versjon
- 70 Kommunikasjonskanal
- 71 Musiker
- 73 Mynt
- 74 Skøytebane
- 75 Tone

Innleveringsfrist 15. mai 2007. Løsningen sendes til: BIBSYS, 7491 Trondheim. Husk navn og adresse. Alternativet er å scanne løsningen og sende den via e-post til kryssord@bibs.no. Vi trekker ut tre vinnere som vil få premie fra oss i posten.

Vinnere av julekryssord i nr. 3 2006

1. Berit Strange, UBO, Informatikkbiblioteket
2. Rune Brandshaug, BIBSYS
3. Knut Hegna, UBO, Informatikkbiblioteket

Løsning på Julekryssord i nr 3 2006

K	L	I	E	N	T	E	N	E
N	Y	K	T	E		D	D	K
O		K	A	T		B	B	S
T	B	E	S	T				E
	A		J			D	O	M
S	N	U	E		N	O	S	P
T	F	B		V	O	K	A	L
R	F	I	D		R	I		A
Ø		T	C	H	A	D	E	R
K	B			I	R		N	
E	A	N		S	T	R	Ø	M
T	R	O	S	T		Ø	K	S

